

Sygn. akt XXVI GC 886/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXVI Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący : SSR (del.) Karolina Toczyńska

Protokolant : Karolina Wygryz

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014r. w Warszawie

na posiedzeniu jawnym

sprawy ze skargi (...) (...) I. O., (...) Spółka Jawna z siedzibą w W.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.

o uchylenie wyroku sądu polubownego

I. oddala skargę;

II. zasądza od skarżącego (...) (...) I. O., (...) Spółka Jawna z siedzibą w W. na rzecz przeciwnika skargi (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. kwotę 1.217,00 (tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR (del.) Karolina Toczyńska

Sygn. akt XXVI GC 886/12

UZASADNIENIE

Pismem procesowym z dnia 9 listopada 2012r. „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. wystąpiła do tutejszego Sądu ze skargą o uchylenie wyroku Sądu Polubownego ad hoc z dnia 6 sierpnia 2012r. wydanego w sprawie o sygn. akt Ad hoc 11/11 z powództwa B.+ (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (obecnie (...) sp. z o.o. siedzibą w B.) przeciwko „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. o zapłatę, w części, tj. w zakresie pkt 1 lit a, b, c i d oraz pkt 3 i 4 wyroku. Jednocześnie wniósł o zasądzenie kosztów postępowania wszczętego na skutek złożonej skargi, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k-1)

Przedmiotowym wyrokiem Sąd Polubowny ad hoc w pkt 1 wyroku zasądził od „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. na rzecz spółki (...) + (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.: a) kwotę 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011r. do dnia zapłaty, b) kwotę 7.250,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego arbitrom wynagrodzenia, c) kwotę 2.900,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego biegłemu wynagrodzenia, d) kwotę 3.950,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po częściowym zniesieniu tych kosztów. W pkt 2 wyroku oddalono powództwo w pozostałym zakresie (80.478,70 zł + 262.748,72 zł). W pkt 3 wyroku obciążono strony resztą poniesionych kosztów postępowania odnośnie wynagrodzenia arbitrów i biegłego. Natomiast w pkt 4 wyroku obciąża strony pozostałymi wydatkami arbitrażowymi w wysokości poniesionej przez daną stronę.

Wyrokowi skarżący zarzucił sprzeczność z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, iż zaskarżony wyrok sądu polubownego godzi w podstawowe zasady porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej – klauzula porządku publicznego - albowiem pozostaje w sprzeczności z art. 65 § 1 i 2 kc w zw. z art. 20, art. 22 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego wyrok Sądu Polubownego godzi w wolność działalności gospodarczej, gdyż błędna wykładnia postanowień umowy powoduje unicestwienie autonomii woli stron wyrażonej w umowie poddanej ocenie Sądu Polubownego.

Skarżący podniósł dalej, iż dokonana w zaskarżonym wyroku Sądu Polubownego ocena prawna wzajemnych zobowiązań stron sporu, mających źródło w umowie, a dotyczących kwestii możliwości modyfikacji pomieszczeń przez przeciwnika, jest w sposób oczywisty nieprawidłowa, gdyż dokonana została wskutek nieprawidłowej, błędnej wykładni umowy.

Skarżący zarzucił również przekroczenie przez Sąd Polubowny granic swobodnej oceny dowodów oraz brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Zarzucił iż Sąd Polubowny całkowicie pominął opinię biegłego, który wyraźnie zaznaczył, że zmiany cech charakteryzujących pomieszczenia, jako przedmiotu najmu zostały zmienione w sposób istotny, co tym samym doprowadziło do zniweczenia podstawowych cech przedmiotu najmu. Zdaniem skarżącego Sąd Polubowny analizując zgromadzony materiał dowodowy, pominął istotne fragmenty wypowiedzi biegłego sformułowane podczas rozprawy w dniu 27 czerwca 2012r., dotyczące zarówno istotności zmian, jak również ich niekorzystnego charakteru dla pierwotnych cech pomieszczeń oraz ich możliwości aranżacyjnych.

Nadto skarżący podniósł również zarzut rażącego wygórowania kar umownych dochodzonych pozwem w sprawie. Zdaniem skarżącego Sąd Polubowny nieprawidłowo zastosował art. 484 § 2 kc gdyż zamiarkował dochodzone od skarżącego kary umowne w stopniu niewystarczającym do tego, by móc uznać, że zasądzone kary umowne (w łącznej kwocie 40.000,00 zł) nie są rażąco wygórowane. (k-1-16)

W odpowiedzi na skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego przeciwnik skargi wniósł o oddalenie skargi z uwagi na jej bezzasadność oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

Odnosząc się do zarzutu zawartego w skardze – sprzeczności wyroku z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej – przeciwnik skargi podniósł w uzasadnieniu, iż tego rodzaju zarzut nie jest w żadnej mierze uzasadniony, oraz iż skarżący błędnie przyjmuje rozumienie klauzuli porządku publicznego.

Przeciwnik podniósł, iż zarzuty skarżącego kwestionujące prawidłowość ustaleń faktycznych Sądu Polubownego, czyli nieprawidłową wykładnię woli stron, ocenę przedstawionych w sprawie dowodów, a także niewystarczające zamiarkowanie kar umownych, stanowią w istocie zarzuty o charakterze apelacyjnym, które zmierzają do ponownego rozpoznania meritum sprawy zakończonej zaskarżonym wyrokiem Sądu Polubownego ad hoc, i z tego powodu winny być oddalone.

Zdaniem przeciwnika skarżący nie wykazał w żaden sposób jak wyrok Sądu Polubownego narusza jego zdaniem zasadę swobody działalności gospodarczej, bowiem przedmiotowa sprawa dotyczy umowy najmu, która została zawarta dobrowolnie przez skarżącego i uczestnika w ramach swobody działalności gospodarczej, a skarżący zarzuca Sądowi Polubownemu jedynie nieprawidłową interpretację zapisów umowy.

Zarzut dotyczy zatem nie naruszenia wolności i praw przedsiębiorcy zawartych w Konstytucji, lecz sfery ustaleń faktycznych, co powoduje, że jest to w istocie zarzut o charakterze apelacyjnym i nie może zostać uznany za naruszenie podstawowej zasady porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdaniem skarżącego nie może być mowy o naruszeniu zasady respektowania autonomii woli stron umowy najmu, skoro wola ta wynika wprost z zapisów umowy najmu, w której w art. 1.3 skarżący wprost wyraził swoją zgodę na dokonanie zmian w pomieszczeniu w określonych granicach, nie naruszających jego interesów czyli nie wywierających istotnego negatywnego wpływu na pomieszczenia.

Natomiast co do drugiego zarzutu - naruszenia „zasady” braku ochrony prawnej dla rażąco wygórowanych kar umownych, wyrażonej w art. 474 § 2 kc, poprzez niewystarczające zmiarkowanie kar umownych skarżący w żaden sposób nie wykazał, że taka podstawowa zasada porządku prawnego istnieje, ani też nie wskazał, w jaki sposób „niewystarczające zmiarkowanie kar umownych” spowodowało naruszenie podstawowych zasad porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdaniem przeciwnika skargi nie jest również zasadny zarzut naruszenia zasady prawa do uczciwego sądu, w tym braku wszechstronnego rozważania zebranego materiału ani zarzut wyjścia poza granice swobodnej oceny dowodów. W ocenie przeciwnika skargi zarzut ten budzi zdziwienie, bowiem skarżący zaakceptował skład Sądu Polubownego, nie zgłaszał do niego żadnych zastrzeżeń i nie wnosił o wyłączenie któregokolwiek z arbitrów. W rzeczywistości skarżący zarzuca nie naruszenie prawa do uczciwego sądu, lecz nieprawidłowe dokonanie ustaleń stanu faktycznego sprawy, co nie może stanowić podstawy skargi o uchylenie wyroku Sądu Polubownego. (k-79-84).

Pismem przygotowawczym z dnia 14 stycznia 2014r. (k-121) oraz na posiedzeniu sądowym z dnia 22 stycznia 2014r. (k-134) pełnomocnik skarżącego poparł skargę. Natomiast pełnomocnik przeciwnika na posiedzeniu dnia 22 stycznia 2014r. (k-134) podtrzymał stanowisko zawarte w odpowiedzi na skargę wnosząc o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornym w sprawie było, iż w dniu 20 września 2007r. strony postępowania, tj. B.+ (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (obecnie (...) sp. z o.o. siedzibą w B.) i „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. zawarły umowę najmu lokalu nr (...)20 w planowanym Centrum Handlowym w B. przy Placu (...), obecnie Centrum Handlowo – Usługowe (...) na okres 5 lat.

(dowód: umowa najmu z dnia 20 września 2007r., k-23 akta sprawy Sądu Polubownego ad hoc o sygn. akt 11/11)

Pozwem z dnia 24 maja 2011 wniesionym do Sądu Polubownego Ad hoc powód B.+ (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (obecnie (...) sp. z o.o. siedzibą w B.) wniósł o zasądzenie od pozwanego „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. kwoty 383.227,42 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 stycznia 2011r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

(dowód: akta sprawy Sądu Polubownego ad hoc o sygn. akt 11/11, k - 11)

Pismem procesowym z dnia 30 czerwca 2011r. pozwany „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodowej spółki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(dowód: akta sprawy Sądu Polubownego ad hoc o sygn. akt 11/11, k – 113)

Pismem procesowym z dnia 12 sierpnia 2011r. powód złożył pisemne oświadczenie wskazanych przez siebie świadków, natomiast pozwany pismem procesowym z dnia 16 sierpnia 2011r. złożył pisemne oświadczenia wskazanych przez siebie świadków.

(dowód: akta sprawy Sądu Polubownego ad hoc o sygn. akt 11/11 k-218-228 i k-232-242).

Postanowieniem z dnia 4 października 2011r. Sąd Polubowny ad hoc dopuścił dowód z przesłuchania przedstawicieli stron.

(dowód postanowienie z dnia 4 października 2011r. - k. 244, akta sprawy Sądu Polubownego ad hoc o sygn. 11/11)

Postanowieniem z dnia 3 listopada 2011r. Sąd Polubowny ad hoc dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z listy biegłych Sądu Okręgowego w Warszawie z zakresu budownictwa i wyceny nieruchomości, jednocześnie udzielając

stronom postępowania 14 dniowy termin na przedstawienie pytań, na które powinny znaleźć się odpowiedzi w opinii biegłego.

(dowód – akta sprawy o sygn. akt 11/11, k -303)

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2011r. Sąd Polubowny ad hoc ustalił zakres opinii biegłego poprzez udzielenie odpowiedzi na pytania powoda i pozwanego zawarte w ich pismach procesowych z dnia 16 listopada 2011r.

(dowód – akta sprawy o sygn. akt 11/1,1 k-319)

Dnia 7 marca 2012r. do akt sprawy złożona została opinia biegłego sądowego B. S. sporządzoną zgodnie z postanowieniem z dnia 3 listopada 2011r.

(dowód – akta sprawy o sygn. akt 11/11, k-351)

Zgodnie z postanowieniem Sądu Polubownego ad hoc z dnia 7 marca 2012r. doręczono stronom postępowania odpisy opinii biegłego sądowego z dnia 5 marca 2012r.

(dowód – akta sprawy o sygn. akt 11/11, k-365)

Strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 21 czerwca 2012r. zwróciła uwagę na błąd matematyczny w obliczeniu kary umownej za opóźnienie w otwarciu sklepu, podtrzymując żądanie ich miarkowania.

(dowód: akta sprawy o sygn. akt 11/11, k - 415).

Na posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2012r. przesłuchany został biegły B. S.. Dopuszczono również dowód z przesłuchania przedstawicieli powodowej i pozwanej strony. Wobec wyczerpania wszystkich wniosków dowodowych zamknięto rozprawę udzielając stronom, na ich wnioski terminu do złożenia tzw. załącznika do protokołu, zawierającego podsumowujące stanowiska w sprawie, które powód przedstawił w piśmie z dnia 5 lipca 2012r., a pozwany w piśmie z dnia 29 czerwca 2012r.

Jednocześnie poinformowano pełnomocników stron, iż wyrok zostanie wydany w terminie 30 dniowym, licząc od daty otrzymania załączników do protokołu lub od upływu daty na ich złożenie, a następnie wysłany stronom z uzasadnieniem.

(dowód – akta sprawy o sygn. akt 11/11, k-430, k-425 oraz k- 417- 424).

Dnia 6 sierpnia 2012r. Sąd Polubowny ad hoc wydał wyrok zasądający w pkt 1 wyroku, od pozwanego „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. na rzecz powoda B.+ (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (obecnie (...) sp. z o.o. siedzibą w B.) kwoty 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011r. do dnia zapłaty, 7.250 zł tytułem częściowego zawrotu zapłaconego arbitrom wynagrodzenia, 2.900 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego biegłemu wynagrodzenia, 3.950 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po częściowym zniesieniu tych kosztów. W pkt 2 wyroku oddalono powództwo w pozostałym zakresie, czyli dot. kwoty 80.478,70 zł oraz kwoty 262.748,72 zł. W pkt. 3 wyroku obciążono stron resztą poniesionych kosztów postępowania odnośnie wynagrodzenia arbitrów i biegłego, a pkt 4 obciążono strony pozostałymi wydatkami arbitrażowymi w wysokości poniesionej przez daną stronę.

(dowód: akta sprawy o sygn. akt 11/11, k-433)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody. Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów prywatnych znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz znajdujących się w aktach postępowania toczącego się przed Sądem Polubownym ad hoc pod sygn. akt ad hoc 11/11, ponieważ są jasne i czytelne oraz nie budzą wątpliwości co do prawdziwości i zgodności z rzeczywistym stanem prawnym, a przy tym nie były kwestionowane przez żadnego

z uczestników postępowania. Stanowią one dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc) i były podstawą ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarga o uchylenie wyroku sądu arbitrażowego ma szczególny charakter – łączy w sobie cechy nadzwyczajnego środka odwoławczego (skargi o wznowienie postępowania) z powództwem zmierzającym do ukształtowania zmiany stanu prawnego wywołanego wyrokiem arbitrażowym. Skarga o uchylenie bowiem ma zmienić sytuację uregulowaną orzeczeniem sądu polubownego i zmierza do uchylenia ostatecznego (prawomocnego) wyroku tego sądu. Skarga jest jednocześnie nadzwyczajnym środkiem nadzoru judykacyjnego sądu państwowego nad działalnością sądu polubownego.

Podkreślić należy, że rozpoznając skargę o uchylenie wyroku arbitrażowego, sąd państwowy w zasadzie nie bada rozstrzygnięcia sądu arbitrażowego co do meritum, a w szczególności nie kontroluje, czy wyrok ten znajduje podstawę w faktach przytoczonych w uzasadnieniu oraz czy fakty te zostały prawidłowo ustalone.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, skarga ma charakter kasatoryjny, skoro sąd państwowy może wyrok sądu polubownego jedynie uchylić w całości lub części, albo oddalić skargę, nie może natomiast wydać orzeczenia rozstrzygającego sprawę co do meritum. Nie może być też w żaden sposób traktowany jako dodatkowa instancja odwoławcza rozpoznająca sprawę.

Podstawy skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego zostały enumeratywnie wymienione w art. 1206 k.p.c. i strona w skardze obowiązana jest je powołać. Przyczyny uchybienia są natury formalnej, albowiem – jak już wyżej wskazano – niedopuszczalne jest badanie, czy sąd polubowny należycie rozstrzygnął sprawę pod względem faktycznym i prawnym. Naruszenie prawa materialnego może być podstawą do uchylenia wyroku sądu polubownego jedynie wtedy, gdy wyrok ten swą treścią uchybia podstawowym zasadom porządku prawnego (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.). Należy przy tym pamiętać, że sąd polubowny nie jest związany nie tylko przepisami postępowania cywilnego (art. 1184 § 2 k.p.c.), ale także przepisami prawa cywilnego materialnego. Sądu polubownego nie wiążą normy prawa prywatnego i tym samym zawarte w nich ograniczenia umownego wyboru prawa, może on zatem stosować dowolne prawo oraz zasady słuszności (Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, Część piąta, Sąd polubowny, t. 5, Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński, wyd. 2, Warszawa 2007, s. 443-448).

W niniejszej sprawie skarżący dochodził uchylenia wyroku końcowego Sądu Polubownego ad hoc z dnia 06 sierpnia 2012 r. kwestionując zgodność orzeczenia z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Jednak powyższa podstawa uchylenia wyroku nie znajduje uzasadnienia w niniejszej sprawie.

Kluczowe w przedmiotowej sprawie jest rozstrzygnięcie co kryje się za pojęciem „podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej”, czyli inaczej – klauzulą porządku publicznego. Warto zauważyć, iż podstawa ta – brana przez sąd pod uwagę z urzędu – zastąpiła w 2005 r. pojęcie praworządności i zasad współżycia społecznego, budzące w praktyce liczne wątpliwości, jako przesłanek merytorycznej kontroli rozstrzygnięcia sądu arbitrażowego, dlatego można, aczkolwiek z dużą dozą ostrożności, posiłkować się dorobkiem judykatury i doktryny w zakresie precyzowania tych pojęć. Zawsze natomiast ocena, czy orzeczenie nie uchybia podstawowym zasadom porządku prawnego, powinna być przy tym ad casum formułowana w sposób zwięzający i do konkluzji pozytywnej można dojść tylko wtedy, gdy skutki orzeczenia sądu polubownego prowadziłyby do istotnego naruszenia zasad.

Przykłady sytuacji, kiedy klauzula porządku publicznego znajdzie zastosowanie to np. sprzeczność orzeczenia sądu arbitrażowego z przepisami Konstytucji RP czy naruszenie podstawowych praw człowieka (Kazimierz Piaseczki, Kodeks Postępowania Cywilnego, t. III, Komentarz, 4. wyd., Warszawa 2007, s. 324).

W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, sąd państwowy nie jest władny wdawać się w rozpoznanie zarzutów co do pogwałcenia przepisów prawa materialnego lub przepisów ogólnych prawa formalnego, obowiązujących w postępowaniu sądowym, jak również nie ma prawa wchodzić w rozstrzygnięcie słuszności wyroku lub trafności ustaleń faktycznych i pobudek, na których wyrok został oparty (C I-56/37, C III 59/39).

Stosownie do poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z 13.12.1967 r. (I CR 445/67, OSNCP 1968, Nr 8-9, poz. 149), który to pogląd sąd niniejszym podziela, sąd powszechny właściwy do rozpoznania skargi, nie może rozpoznawać merytorycznej strony sporu.

W orzeczeniu z 21.2.1973 r. Sąd Najwyższy podkreślił, iż (I CR 663/73, OSPiKA 1975, Nr 1, poz. 4), mylnej wykładni prawa materialnego przez sąd polubowny nie można ocenić jako uchybienie praworządności.

Z kolei w orzeczeniu z 6.5.1936 r. (C I 1914/35, Zb.O. 1937, poz. 56) oraz orzeczeniu z 19.3.1938 r. (C II 2989/37, Zb.O. 1939, poz. 59) Sąd Najwyższy wywodzi, że sąd polubowny orzeka według ogólnych zasad uczciwości i praktyki uczciwego obrotu i nie może być skrępowany przepisami prawa materialnego ani procesowego; dlatego ustawodawca przewiduje tylko w wyjątkowych wypadkach możliwość uchylecia wyroku sądu polubownego i przepisy te nie ulegają wykładni rozszerzającej. Wobec tego sąd państwowy nie jest władny wdawać się w rozpoznanie zarzutów co do pogwałcenia przepisów prawa materialnego lub przepisów ogólnych prawa formalnego obowiązujących w postępowaniu sądowym, jak również nie ma prawa wchodzić w rozstrzygnięcia słuszności wyroku lub trafności ustaleń faktycznych i pobudek, na podstawie których zapadł wyrok.

Stosownie do orzeczenia Sądu Najwyższego z 14.11.1960 r. (II CR 1044/59, OSPiKA 1961, Nr 10, poz. 285), naruszenie prawa materialnego może stanowić uzasadnioną podstawę do uchylecia wyroku sądu polubownego, jeżeli doprowadziło w swym wyniku do rozstrzygnięcia jawnie gwałcącego naczelne zasady obowiązującego w Państwie porządku prawnego lub godzącego w zasady współzucia społecznego.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, które sąd rozpoznający niniejszą sprawę także podziela: "nie można przyjmować, że wyrok sądu polubownego uchybia klauzuli porządku publicznego na tej tylko podstawie, że rozstrzygnięcie nie jest zgodne z niektórymi przepisami prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.11.2000 r., IV CKN 171/00)".

Z kolei w wyroku z 7.1.2009 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że merytoryczne badanie orzeczenia sądu polubownego przez sąd powszechny ogranicza się do oceny, czy zapadły wyrok nie narusza zasad praworządności. Chodzi o takie naruszenia przepisów prawa materialnego, które prowadzą do pogwałcenia zasad państwa prawa (praworządności), a zapadły wyrok arbitrażowy narusza naczelne zasady prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej, godzi w obowiązujący porządek prawny, czyli narusza pryncypia ustrojowo-polityczne i społeczno-gospodarcze. Uchyła się spod kontroli dokonywanej przez sąd powszechny to, czy ocena dokonana przez sąd polubowny jest prawidłowa, niewątpliwie jednak uchybia zasadom praworządności wyrokowanie oparte na wybiórczej, nierzetelnej ocenie dowodów (II CSK 397/08).

Istnieje bardzo duża autonomia postępowania polubownego, całkowicie zgodna z zamierzeniami ustawodawcy, wydatnie ograniczająca możliwości kontrolne sądu powszechnego. Podstawowym celem tej regulacji prawnej jest szybkość postępowania w załatwianiu sporów cywilnoprawnych, a nie tworzenie dodatkowej fazy postępowania przedsądowego. Strony decydujące się na poddanie sporu sądowi polubownemu muszą się, więc liczyć z tymi uwarunkowaniami, polegającymi także na nikłej kontroli zewnętrznej jego wyroków (por. V CZ 42/08).

Reasumując wywody w tej części należy stwierdzić, iż naruszenie prawa materialnego tylko wtedy będzie można uznać za podstawę uchylecia wyroku sądu polubownego, kiedy naruszyło to konstytucyjną zasadę państwa prawnego - art. 2 Konstytucji RP (Kodeks postępowania cywilnego, t. II, Komentarz do art. 506-1217 pod red. prof. A. Zielińskiego, Warszawa 2006, s. 1451).

Mając na uwadze powyższe uwagi i ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie, w tym dotyczące postępowania przed sądem polubownym, należy stwierdzić, iż w zakresie zarzutu sprzeczności wyroku Sądu Polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej przedmiotowa podstawa uchylenia wyroku nie znajduje uzasadnienia w niniejszej sprawie. W tym względzie należy zgodzić się z przeciwnikiem skargi, iż Sąd Polubowny ad hoc w ramach postępowania skrupulatnie ocenił twierdzenia obu stron i dokonał ustaleń faktycznych.

Ocena natomiast czy wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego odnosić się winna do jego treści, a nie prawidłowości postępowania przed sądem polubownym. To ostatnie postępowanie jest bowiem w swym założeniu postępowaniem szybszym i odformalizowanym, a sąd polubowny nie jest związany przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Do uchylenia wyroku sądu polubownego może zatem dojść w przypadku stwierdzenia, że objęte jego treścią skutki nie są zgodne z określoną normą zaliczaną do podstawowych zasad porządku prawnego obowiązującego w Polsce, w tym zarówno normą konstytucyjną, jak i naczelną normą danej dziedziny prawa.

W niniejszej sprawie zdaniem Sądu brak było takich przesłanek dla uchylenia wyroku sądu polubownego. Jak wyżej wskazano sprawa rozpoznana została przez organ niezależny i bezstronny, działający na podstawie umowy stron, a orzeczenie zapadło po dokonaniu rzetelnego merytorycznego rozpoznania roszczenia powoda i było zgodne z ustalonym przez Sąd Polubowny stanem faktycznym.

W toku postępowania przed sądem polubownym skarżący nie zgłaszał uchybień, na które powołuje się w skardze, a które w jego ocenie skutkowały niewłaściwym przeprowadzeniem postępowania, tj. uchylenie pytań kierowanych do stron czy bieglego. Stosownie do treści art. 1193 „Jeżeli uchybiono przepisom niniejszej części, od których strony mogą odstąpić, albo uchybiono określonym przez strony zasadom postępowania przed sądem polubownym, strona, która o powyższym uchybieniu wiedziała, nie może podnieść zarzutu takiego uchybienia przed sądem polubownym ani też powołać się na takie uchybienie w skardze o uchylenie wyroku sądu polubownego, jeżeli nie podniosła zarzutu niezwłocznie lub w terminie określonym przez strony bądź przepisy niniejszej części.”

Skarżący kwestionuje prawidłowość ustaleń faktycznych Sądu Polubownego – nieprawidłową wykładnię woli stron, ocenę przedstawionych w sprawie dowodów, a także niewystarczające zmiarkowanie kar umownych.

Zdaniem Sądu Okręgowego są to zarzuty o charakterze apelacyjnym, które zmierzają do ponownego rozpoznania meritum sprawy zakończonej zaskarżonym wyrokiem arbitrażowym. Tego rodzaju zarzuty nie mają racji bytu w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2007r. w sprawie o sygn. akt I CSK 82/2007, zgodnie z którym uchylenie wyroku sądu polubownego może nastąpić wyłącznie z przyczyn wymienionych w art. 1206 k.p.c. Sąd nie może w ramach postępowania o uchylenie wyroku sądu polubownego rozpoznawać merytorycznie sporu pomiędzy stronami postępowania arbitrażowego.

Podkreślić należy, iż skarżący w żaden sposób nie wykazał, w jaki sposób wyrok Sądu Polubownego narusza jego zdaniem konstytucyjną zasadę swobody działalności gospodarczej. Umowa najmu została podpisana przez strony postępowania dobrowolnie w ramach prowadzonych przez nich działalności gospodarczych, a skarżący zarzuca Sądowi Polubownemu jedynie nieprawidłową interpretację zapisów tej umowy, a dokładnie pkt 1.3 umowy najmu. A zatem zarzut dotyczy nie naruszenia wolności i praw przedsiębiorcy zawartych w Konstytucji, lecz sferę ustaleń faktycznych, czyli w istocie jest to zarzut o charakterze apelacyjnym, co zasadnie podniósł w odpowiedzi na skargę przeciwnik.

Skarżący zarzuca Sądowi Polubownemu dokonanie nieprawidłowej oceny wykonania umowy najmu przez uczestnika jako wynajmującego, a zatem zarzuca błąd w ustaleniach faktycznych, a nie naruszenie autonomii woli stron. Natomiast kwestia nieprawidłowości w dokonaniu ustaleń faktycznych nie może być w żadnym razie uznana za naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Mimo powyższego w ocenie Sądu Okręgowego treść pkt 1.3 umowy najmu zawartej między stronami postępowania, jest na tyle jasna i oczywista i nie budzi żadnych zastrzeżeń co do rozumienia jego treści, że w żadnym wypadku nie może być mowy o naruszeniu art. 65 kc oraz art. 22 i 31 ust 1 Konstytucji.

Nie może też być mowy o naruszeniu zasady respektowania autonomii woli stron umowy najmu, skoro wola ta wynika wprost z zapisów umowy najmu, w której skarżący wprost wyraził swoją zgodę na dokonanie zmian w pomieszczeniu w określonych granicach, nie naruszających jego interesów, czyli nie wywierających istotnego negatywnego wpływu na pomieszczenia.

Odnosząc się do zarzutu, iż o sprzeczności wyroku Sądu Polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej świadczy wyjście poza granice swobodnej oceny dowodów oraz brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, również należy stwierdzić, iż zarzut ten jest błędny. W ocenie Sądu postępowanie polubowne zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy i należyty. Zostało przeprowadzone obszerne postępowanie dowodowe, a Sąd Polubowny rzetelnie wskazał jak doszedł do ustaleń, które stały u podstaw wydanego orzeczenia.

Ponadto skarżący w niniejszej sprawie zaakceptował skład Sądu Polubownego, nie zgłaszał do niego żadnych zastrzeżeń i nie wnosił o wyłączenie któregośkolwiek z arbitrów.

Sąd Polubowny ad hoc wielokrotnie umożliwiał zarówno skarżącemu jak i przeciwnikowi skargi przedstawianie swoich twierdzeń wraz z dowodami na ich poparcie. Świadczy o tym przeprowadzenie zawnioskowanych przez strony postępowania dowody, w tym zeznań świadków, przeprowadzenie dowodu z pisemnej opinii biegłego sądowego – postanowienie z dnia 3 listopada 2011r. o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z listy Sądu Okręgowego w Warszawie z zakresu budownictwa i wyceny nieruchomości, zeznań biegłego na posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2012r., a następnie na podstawie całokształtu materiału dowodowego wydał wyrok zasądzając od „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. na rzecz spółki (...) + (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.: a) kwotę 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011r. do dnia zapłaty, b) kwotę 7.250,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego arbitrom wynagrodzenia, c) kwotę 2.900,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego biegłemu wynagrodzenia, d) kwotę 3.950,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po częściowym zniesieniu tych kosztów. W pkt 2 wyroku oddalono powództwo w pozostałym zakresie (80.478,70 zł + 262.748,72 zł). W pkt 3 wyroku obciążono strony resztą poniesionych kosztów postępowania odnośnie wynagrodzenia arbitrów i biegłego. Natomiast w pkt 4 wyroku obciążono strony pozostałymi wydatkami arbitrażowymi w wysokości poniesionej przez daną stronę.

Skarżący zarzucił, iż Sąd Polubowny ad hoc pominął w procesie orzekania dowód z opinii biegłego, z którego jednoznacznie wynikało, iż zmiany cech charakteryzujących pomieszczenia, jako przedmiotu najmu zostały zmienione w sposób istotny.

Twierdzenia skarżącego nie zasługują na uwzględnienie bowiem Sąd Polubowny ad hoc w uzasadnieniu wyroku konkretnie odniósł się do wydanej przez biegłego opinii, dokonując jedynie odmiennej oceny zebranego materiału dowodowego, niż były oczekiwania po stronie skarżącego, a w konsekwencji wydając częściowo wyrok zasądzający, a częściowo oddalający powództwo.

Niezasadny jest również zarzut skarżącego dotyczący niewystarczającego zamiarkowania kar umownych. Ocena, czy miarkowanie kar umownych przez Sąd Polubowny było prawidłowe czy też nie, w zasadzie stanowi zarzut apelacyjny, a zatem w przedmiotowym postępowaniu, w rozumieniu art. 1206 kpc brak było podstaw do orzekania w tym zakresie. Ponadto skarżący w żaden sposób nie wykazał, że podstawowa zasada porządku prawnego, tj. brak ochrony prawnej dla rażąco wygórowanych kar umownych, wyrażonej w art. 474 § 2 kc, istnieje, ani też nie wykazał, w jaki sposób niewystarczające w jego uznaniu miarkowanie kar umownych spowodowało naruszenie podstawowej zasady porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Postępowanie dotyczące skargi o uchylenie wyroku Sądu Polubownego nie może w istocie prowadzić do oceny merytorycznej orzeczenia wydanego przez Sąd Polubowny. W ocenie Sądu Okręgowego, brak jest przesłanek by

stwierdzić, iż doszło do nieprawidłowego zamiarkowania kar umownych. Nie potwierdziły się też inne zarzuty dotyczące przebiegu postępowania i ustaleń dokonanych przez Sąd Polubowny. Również zapis 1.3. umowy najmu, którego szerszej wykładni domaga się skarżący jest jasny i nie wymaga w ocenie Sądu innej wykładni niż językowa w myśl zasady clara non sunt interpretanda.

Konkludując należy zatem stwierdzić, iż treść wyroku z dnia 06 sierpnia 2012r. nie narusza podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Polubowny ad hoc stwierdzając, iż roszczenie powoda zostało częściowo udowodnione, w pkt 1 wyroku zasądził od „(...) (...) I. O., (...) spółka jawna z siedzibą w W. na rzecz spółki (...) + (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.: a) kwotę 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011r. do dnia zapłaty, b) kwotę 7.250,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego arbitrom wynagrodzenia, c) kwotę 2.900,00 zł tytułem częściowego zwrotu zapłaconego biegłemu wynagrodzenia, d) kwotę 3.950,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po częściowym zniesieniu tych kosztów. Natomiast w pkt 2 wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie (80.478,70 zł + 262.748,72 zł).

Powtórzyć należy, że nie jest rzeczą sądu powszechnego merytoryczne rozstrzygnięcie sporu będącego przedmiotem wyroku sądu polubownego. „Ocena sądu powszechnego ogranicza się tylko do tego, czy zastosowane prawo materialne lub zasady słuszności nie uchybiają podstawowym zasadom porządku prawnego. Oceny tej jednak można dokonać dopiero po zbadaniu treści żądania i zarzutów pozwanego, materiału zebranego w postępowaniu przed sądem polubownym, treści rozstrzygnięcia tego sądu i jego argumentacji (por. wyrok sądu Najwyższego z 7 stycznia 2009r., II CSK 397/08)”. Sąd polubowny uwzględnił cały materiał dowodowy i dokonał jego oceny. Uchyła się oczywiście spod kontroli dokonywanej przez sąd powszechny to, czy ocena dokonana przez sąd polubowny była prawidłowa, niewątpliwie jednak wyrokowanie nie było oparte na wybiórczej, nierzetelnej ocenie dowodów.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. oddalił skargę powoda o uchylenie wyroku końcowego Sądu Polubownego ad hoc z dnia 06 sierpnia 2012r.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnione jest treścią przepisu art. 98 k.p.c., wskazującego iż „sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji”. Zgodnie z dyspozycją art. 98 § 1 k.p.c. „strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony”. Na kwotę zasądzona tytułem kosztów postępowania składa się wynikająca z § 10 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych /Dz.U. nr 163 poz. 1349 z późn. zm./ opłata w wysokości 1.200,00 zł z tytułu zastępstwa strony wygrywającej sprawę reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika w stawce podstawowej oraz opłatę skarbową uiszczoną od pełnomocnictwa również w jednokrotnej wysokości 17,00 zł.

SSR (del.) Karolina Toczyńska

ZARZĄDZENIE

1. Opis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi skarżącego,
2. Kalendarz 21 dni.